

1. ІТАЛІЯ

1.1. Італія в перші роки після звільнення від фашизму

Провідна роль у політичному житті країни в перші післявоєнні роки належала *Італійській комуністичній партії (ІКП)*, *Християнсько-демократичній партії (ХДП)* та *Італійській соціалістичній партії (ІСП)*, які у роки війни очолювали Рух Опору.

8 червня 1946 р. Італія була офіційно проголошена республікою.

На становище в країні впливали зовнішньополітичні чинники. З одного боку, СРСР мав вплив на комуністів та інші ліві рухи. З іншого — президент США Г. Трумен заявив, що Італія одержить необхідну фінансову допомогу лише за умови, що в її уряді не буде комуністів. У травні 1947 р. членів ІКП вивели зі складу уряду, а в Соціалістичній партії відбувся розкол.

1.2. Італійське «економічне диво»

Передумови італійського «економічного дива»:

- ▶ відновлення основних фондів і використання досягнень НТР;
- ▶ збільшення іноземної допомоги і капіталовкладень із-за кордону;
- ▶ розширення внутрішнього ринку, збільшення споживання;
- ▶ фінансові державні пільги великим корпораціям, малому й середньому бізнесу;
- ▶ переорієнтація економіки на прибуткові види діяльності;
- ▶ створення великих державних підприємств.

Уряд стимулював процес *централізації капіталу*. Утворилися промислові імперії: «ФІАТ» — в автомобільній промисловості, «Монтекатіні» і «Піреллі» — у хімічній, «Едісон» — в електротехнічній.

У країні провели *аграрну реформу*. Селяни отримали 1,5 млн га землі.

Удосконалювались *соціальні програми*. У країні активізувалося будівництво дешевих квартир для робітників, створювалися соціальні установи, налагоджувалася система охорони здоров'я.

У результаті «економічного дива» Італія увійшла до сімки найбільших індустріально розвинених країн світу.

Популярний італійський автомобіль «Fiat 600», модель 1956 р. (на фото ліворуч) був символом італійського «економічного дива». Це авто стало прототипом української малолітражки «ЗАЗ-965», що випускалася на Запорізькому автомобілебудівному заводі «Комунар» з 1960 р. (на фото праворуч)

1.3. Соціально-політичний розвиток Італії в 1960–1980-ті роки

На початку 1960-х років усе ще гострою залишалася *проблема Півдня*, що полягала в економічній відсталості шести областей південної частини Апеннінського півострова й островів Сицилія і Сардинія, де жила 1/3 населення Італії.

У 1962 р. за участі соціал-демократів, республіканців, представників поміркованого крила ХДП християнський демократ **А. Фанфани** сформував перший лівоцентристський уряд. У наступні роки лівоцентристську коаліцію тривалий час очолював лідер ХДП **А. Моро**.

У 1973–1975 рр. Італію, як і інші країни Заходу, охопила глибока економічна криза. У результаті дострокових парламентських виборів у липні 1976 р. було сформовано однопартійний кабінет ХДП на чолі з Д. Андреотті. Значна частина депутатів-комуністів підтримала уряд Андреотті. У цей період *італійські комуністи почали критично ставитися до досвіду КПРС* і стали на шлях «єврокомунізму», який, визнаючи основні положення комуністичної доктрини, передбачав демократизацію суспільства і захист прав людини.

1.4. Загроза тероризму та мафії

Наприкінці 1960-х років ліві угруповання створили терористичну організацію «*Червоні бригади*», представники якої вбивали політичних діячів, офіцерів поліції, суддів, журналістів, професорів — усіх, хто мав владу або вплив. Чисельність «Червоних бригад» сягала 25 тис. осіб. Одночасно діяли *неофашистські терористичні угруповання*. Іншим чинником дестабілізації в країні була *мафія*.

Терміни і поняття

Мафія — таємна злочинна організація, яка діє методами шантажу, насильства, убивств та намагається впливати на політичне життя; заснована на круговій поруці, зв'язку з корумпованими державними чиновниками.

У березні 1978 р. група терористів викрала експрем'єр-міністра Італії, голову ХДП Альдо Моро.

1979 року «Червоні бригади» перейшли від тактики індивідуального терору до нальотів. Загалом за 1979 р. здійснено 2150 нападів на вищі, профспілки, офіси партій, поліцейські відділи тощо.

На початку 1980-х років Італію приголомшили *вибух на залізничному вокзалі в м. Болоньї*, у результаті якого загинули 84 особи, і *замах на главу католицької церкви Іоанна Павла II*.

Розуміючи небезпеку розгулу тероризму, влада перейшла в наступ щодо злочинного світу. У 1986 р. у столиці Сицилії — м. Палермо — відбувся найбільший в історії країни судовий процес над мафіозними структурами. На лаві підсудних опинилося близько 500 осіб.

1.5. Італія наприкінці ХХ — на початку ХХІ ст.

У 1992 р. італійська поліція розпочала широкомасштабну операцію «Чисті руки». У скандалах, пов'язаних з корупцією і зв'язками з мафією, виявилися замішаними найвпливовіші політичні сили. У 1994 р. парламент країни розпустили. *Це означало закінчення історії Першої Республіки в Італії, що проіснувала майже пів століття.*

На парламентських виборах у 2001 р. перемогу здобув консервативний блок «Дім Свободи», де провідна роль належала партії «Уперед, Італіє!» на чолі з її засновником і лідером **С. Берлусконі**.

У 2008 р. С. Берлусконі знову переміг на виборах до парламенту Італії. У 2008–2011 рр. основну увагу уряду було зосереджено на подоланні наслідків світової фінансово-економічної кризи, а також скандалах навколо самого С. Берлусконі.

Особа в історії

Сільвіо Берлусконі народився у 1936 р., освіту здобув на юридичному факультеті Міланського університету. У 1965 р. 29-річний Берлусконі зайнявся будівельним бізнесом. Надалі йому вдалося створити цілу «імперію» засобів масової інформації. У 1986–2017 рр. був власником футбольного клубу «Мілан». Берлусконі неодноразово обіймав посади прем'єр-міністра Італії (1994–1995, 2001–2006, 2008–2011 рр.). Ім'я Берлусконі фігурує в багатьох скандалах; зокрема й через підозру у зв'язках із мафією, відмиванням коштів, корупцією; розслідування та судові справи тривають досі. Італійський політик дружить із президентом РФ В. Путіним.

На виборах у 2018 р. упевнену перемогу здобула популістська партія «Рух 5 зірок», що отримала понад 32,5 %. Три з чотирьох основних партій («Рух 5 зірок», «Ліга», «Уперед, Італіє!») прихильно ставляться до Москви й Путіна, виступаючи за зняття санкцій з Росії, критично налаштовані до ЄС. Ці партії активно виступають проти мігрантів.

1.6. Українсько-італійські відносини

Італія однією з перших визнала незалежність України й установила з нею дипломатичні відносини. У травні 1995 р. підписано Договір про дружбу і співробітництво між двома країнами.

Італія посідає друге місце (після Німеччини) у загальному обсязі товарообігу з нашою країною серед держав Західної Європи. У країні працює понад 240 тис. українців.

Італія від початку війни на Донбасі підтримувала санкції проти Росії. Проте це був вимушений крок для італійського уряду. Санкції проти Росії вдарили по інтересах італійського бізнесу.

2. ФРАНЦІЯ

2.1. Четверта Республіка (1946–1958 рр.)

13 листопада 1945 р. Установчі збори знову призначили главою Тимчасового уряду генерала *Шарля де Голля*, героя Руху Опору під час Другої світової війни у Франції.

До уряду ввійшли соціалісти, комуністи і представники НРП (Народно-Республіканської партії). На референдумі утвердили **конституцію Четвертої Республіки**, що набула чинності з 24 грудня 1946 р. та вважалася однією з найдемократичніших у післявоєнній Європі.